

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันกระแสการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากประเทศต่าง ๆ จึงมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศไปสู่เศรษฐกิจและสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้แต่การที่จะพัฒนาประเทศไปสู่สังคมดังกล่าวได้ ต้องมีการนำองค์ความรู้ต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนให้ได้เรียนรู้อย่างถูกต้องเหมาะสม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553 ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 กำหนดไว้ว่าการจัดการศึกษาในทุกระดับต้องยึดหลักว่า นักเรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และสามารถพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการศึกษา รัฐต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ของนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, หน้า 13) ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนจึงมุ่งเน้นไปที่นักเรียน โดยถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด อีกทั้งในหมวด 9 เทคโนโลยีการศึกษา มาตรา 64 มาตรา 65 และมาตรา 66 ซึ่งกำหนดไว้ว่า ภารกิจของรัฐที่ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยเร่งพัฒนา จิตความสามารถในการผลิต รวมทั้งให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะในการผลิตเทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนา จิตความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป., หน้า 37) นอกจากนี้มาตรา 67 กำหนดไว้ว่า การที่รัฐมีหน้าที่ส่งเสริม ให้มีการผลิต การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตลอดจนถึงติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป., หน้า 38) แนวการจัดการเรียนรู้ในการปฏิรูปการศึกษาจึงมีลักษณะเป็นกระบวนการทางปัญญาที่พัฒนาต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นกระบวนการเรียนรู้ อย่างมีความสุข บูรณาการเนื้อหาสาระอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของนักเรียน สัมพันธ์กับสังคมการเรียนรู้ เน้นกระบวนการคิด ประสบการณ์ตรง ปฏิบัติได้จริง ได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี มีปัญญาและมีความสุขนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้ โดยการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงเป็นแนวคิดที่สามารถตอบสนอง จุดเน้น และสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” ได้เป็นอย่างมาก สมตามเจตนารมณ์ของ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 24 ดังนั้น การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จึงต้องจัดให้สอดคล้องกับแนวทาง จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวทางการกำหนดคนวัตกรรม รูปแบบ วิธีการ และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป., หน้า 14- 15) นวัตกรรม วิธีการ และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ให้เกิดความสอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 กับลักษณะกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในแต่ละลักษณะ ว่า ควรใช้นวัตกรรม รูปแบบ วิธีการ และเทคนิคการจัดการเรียนรู้อย่างไรจึงจะส่งเสริมและสัมพันธ์ต่อกัน ทั้งนี้เพื่อให้ นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ครบทุกด้าน ทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย

E-learning เป็นการจัดการการสอนรูปแบบใหม่ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อเปิดโอกาสให้เรียนอย่างทั่วถึง โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ เป็นการนำความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นประโยชน์ในด้านการจัดการศึกษา การปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนจากแบบป้อนให้มาเป็นการแสวงหาความรู้ของผู้เรียน การปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอน โดยใช้ IT มีปัญหาที่พบคือ สถานศึกษาขาดระบบการจัดการเรียนการสอน (LMS: Learning Managerment System) ที่มีประสิทธิภาพมาดำเนินการ ปัจจุบันมีกลุ่มพัฒนา LMS ที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเรียกว่า Open source ซึ่งมีการพัฒนากันอย่างต่อเนื่อง เช่น A-Tutor Moodle แต่ที่ได้รับความนิยมและใช้ประโยชน์กันอย่างกว้างขวางก็คือ Moodle ซึ่งจัดได้ว่าเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพสูง และมีการจัดการทุกด้าน และที่สำคัญแสดงผลเป็นภาษาไทย

เพื่อพัฒนานักศึกษาคณะครุศาสตร์และสอนนโยบายสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาในการจัดการเรียนการสอนตาม มาตรา 8 ในการศึกษาในระบบ นอกกระบบ ซึ่งเป็นการปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน และปฏิรูปการสอนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จึงได้จัด โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการสร้างบทเรียนออนไลน์ด้วย Moodle และเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์พัฒนาให้นักศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความรู้ ความสามารถเป็นครูที่มีศักยภาพในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างบทเรียนออนไลน์ โดยใช้ LMS Moodle เพื่อการเตรียมความพร้อมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

2. เพื่อหาประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างบทเรียนออนไลน์ โดยใช้ LMS Moodle เพื่อการเตรียมความพร้อมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างบทเรียนออนไลน์ โดยใช้ LMS Moodle เพื่อการเตรียมความพร้อมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้หลักสูตรฝึกอบรมการสร้างบทเรียนออนไลน์ โดยใช้ LMS Moodle เพื่อการเตรียมความพร้อมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเพื่อเป็นกรอบ หรือ แนวทางในการดำเนินการจัดการฝึกอบรมนักศึกษาต่อไป

2. ได้คู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการสร้างบทเรียนออนไลน์ โดยใช้ LMS Moodle เพื่อการเตรียมความพร้อมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

3. ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ได้แนวทางและวิธีการในการฝึกอบรมเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกอบรมให้แก่ักศึกษาต่อไป

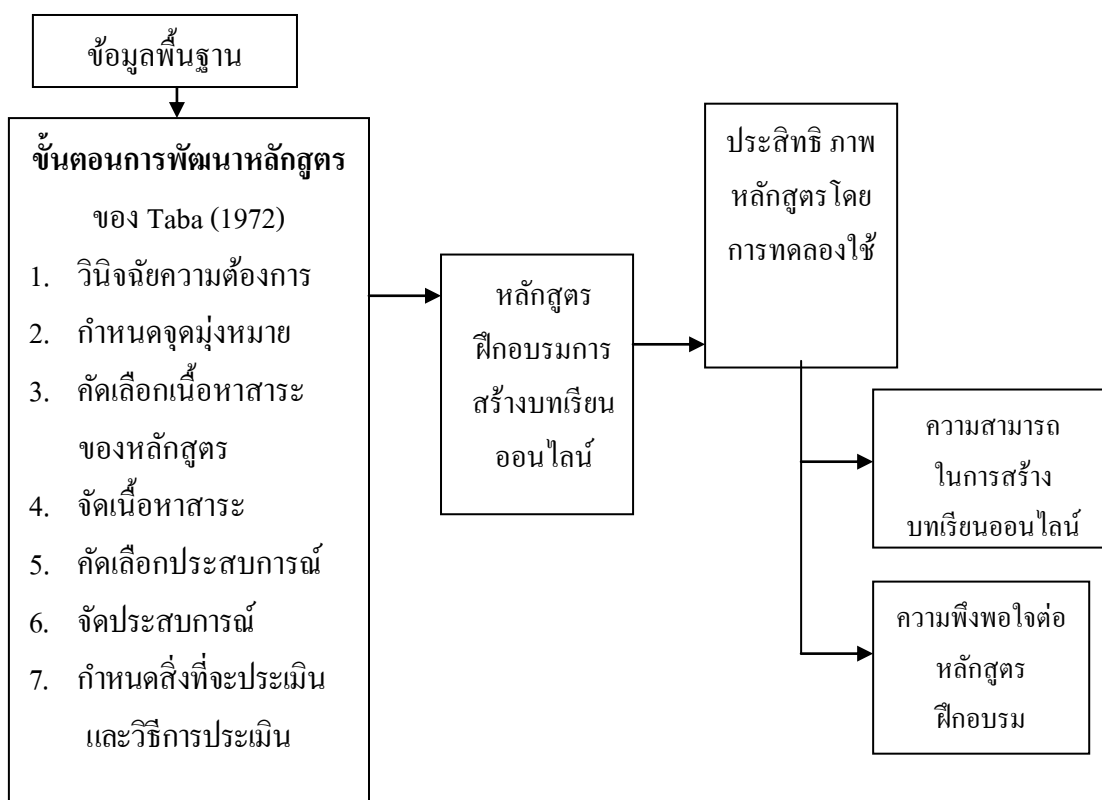
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างบทเรียนออนไลน์ โดยใช้ LMS Moodle เพื่อการเตรียมความพร้อมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยใช้ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ Taba (1972) ดังนี้

1. วินิจฉัยความต้องการ คือ การสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม และนักศึกษา

2. กำหนดจุดมุ่งหมาย คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้ชัดเจนหลังจากได้วินิจฉัยความต้องการของสังคมและนักศึกษาแล้ว

3. คัดเลือกเนื้อหาสาระ คือ การเลือกเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย วิทยความสามารถของนักศึกษา โดยเนื้อหาต้องมีความเชื่อถือได้ และสำคัญต่อการเรียนรู้
4. จัดเนื้อหาสาระ คือ เนื้อหาสาระที่เลือกได้ ต้องจัดโดยคำนึงถึงความต่อเนื่อง และความยากง่ายของเนื้อหา วุฒิภาวะ ความสามารถ และความสนใจของนักศึกษา
5. คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ คือ ครูผู้สอน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
6. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ คือ ประสบการณ์การเรียนรู้ควรจัดโดยคำนึงถึงเนื้อหา สาระและความต่อเนื่อง
7. กำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล คือ การตัดสินใจว่าจะต้องประเมินอะไรเพื่อตรวจสอบผลว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินผลอย่างไร ใช้เครื่องมืออะไร สามารถเขียนในรูปแผนภาพได้ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างบทเรียนออนไลน์ โดยใช้ LMS Moodle เพื่อการเตรียมความพร้อมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 245 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการสุ่มอย่างมีระบบ จำนวน 40 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ การฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างบทเรียนออนไลน์ โดยใช้ LMS Moodle เพื่อการเตรียมความพร้อมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

3.2 ตัวแปรตาม คือ 1. ความสามารถในการสร้างบทเรียนออนไลน์ 2. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรฝึกอบรมการสร้างบทเรียนออนไลน์ โดยใช้ LMS Moodle เพื่อการเตรียมความพร้อมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่ใช้เป็นแนวทางในการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความสามารถในการสร้างบทเรียนออนไลน์ ด้วย LMS Moodle กำหนดเกี่ยวกับมวลประสบการณ์ ที่เขียนขึ้นอย่างเป็นทางการ สำหรับเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้ผู้รับการอบรมพัฒนาไปในแนวที่ต้องการใช้ในการฝึกอบรมสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เวลาการอบรม เนื้อหาสาระ กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรม การติดตาม การวัดและการประเมินผล เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2. เอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างบทเรียนออนไลน์ โดยใช้ LMS Moodle เพื่อการเตรียมความพร้อมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง เอกสารที่ใช้ประกอบหลักสูตรในการจัดประสบการณ์ให้แก่ นักศึกษา ได้แก่ ตารางการฝึกอบรม คู่มือวิทยากร และเอกสารประกอบการฝึกอบรม

3. ความสามารถในการสร้างบทเรียนออนไลน์ หมายถึง ความสามารถในการผลิตสื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน เป็นบทเรียนออนไลน์ โดยนักศึกษาสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วย

ตนเอง มีเนื้อหา กิจกรรม แบบฝึกที่ถูกต้องและเหมาะสม รวมทั้งมีภาพประกอบและสีสรรที่จูงใจ
ผู้เรียนให้เรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

5. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2554 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา

6. การประเมินประสิทธิภาพการใช้หลักสูตร หมายถึง การพิจารณาคุณค่าของ
หลักสูตรเทียบกับเกณฑ์ โดยเกณฑ์การพิจารณาประกอบด้วย 2 เกณฑ์ ดังนี้

6.1 ความสามารถในการสร้างบทเรียนออนไลน์ของนักศึกษากลุ่มทดลองหลังเข้าฝึกอบรม
สูงกว่าก่อนเข้าฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

6.2 ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมของนักศึกษากลุ่มทดลองหลังเข้าฝึกอบรมสูง
กว่าก่อนเข้าฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01